Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER ONDERTEKENING
Aan: MOCW

*Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

*Deze nota bevat naast de naam en contactgegevens van de medewerker ook andere informatie die niet openbaar gemaakt kan worden? **Nee**

Erfgoed en Kunsten

Van

Datum
20 mei 2026

Referentie

Bijlagen
1

Intern OCW afgestemd
MenC, RCE

nota

Programma *Erfgoed en Leefomgeving. Een toekomst met een verleden*

Aanleiding

Vanwege de grote opgaven in de fysieke leefomgeving, de inzet om die met respect voor cultureel erfgoed en cultuurlandschappen te helpen faciliteren door een ontwikkelgerichte werkwijze, alsmede de aankondiging in de Ontwerp-Nota Ruimte, is gewerkt aan het programma *Erfgoed en Leefomgeving. Een toekomst met een verleden.*

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd bijgaande brief aan de Tweede Kamer over het Programma Erfgoed en Leefomgeving te ondertekenen.

Kernpunten

- De brief gaat uit van uw stelselverantwoordelijkheid t.a.v. cultureel erfgoed (monumenten, archeologie, beschermde stads- en dorpsgezichten, cultuurlandschappen). Deze volgt uit verschillende verdragen, het Omgevingsrecht en de Erfgoedwet.
- In de fysieke leefomgeving van ons land stapelen de opgaven zich op (stikstof, netcongestie, woningbouwopgave, klimaatadaptatie).
- In het erfgoedveld en bij de medeoverheden leven grote zorgen over de invloed van de benodigde transities op het erfgoed.
- OCW werkt goed samen met de andere 'ruimtelijke' departementen aan de Nota Ruimte en diverse programma's m.b.t. water en klimaat, energie, woningbouw, Defensie, gezondheid en landbouw en natuur.
- De inzet is om vanuit uw verantwoordelijkheid voor cultureel erfgoed de benodigde transities faciliteren en helpen versnellen met de bestaande waarden als kracht en uitgangspunt.
- Dat gebeurt met behulp van het programma *Erfgoed en Leefomgeving. Een toekomst met een verleden.* Er wordt ingezet op ontwikkelgericht werken met gebruikmaking van en respect voor het aanwezige erfgoed.

Toelichting

- Een conceptbrief over het programma is eerder aan u voorgelegd en is inmiddels interdepartementaal afgestemd. Daaruit volgden geen grote wijzigingen.
- Het programma gaat uit van ontwikkelgericht werken, waarbij cultureel erfgoed wordt ingezet voor een aantrekkelijke leefomgeving met

identiteit. Om daarvoor te zorgen zijn i.h.k.v. het programma enkele lijnen ontwikkeld:
    - Duidelijk en voorspelbaar adviseren binnen de bestaande regelgeving.
    - Samenwerken en het goede voorbeeld geven.
    - Kennis delen en kennis ontwikkelen.
- Om de doelen van het programma te bereiken, werkt OCW naast interdepartementaal, ook met de medeoverheden samen. Dat doet u via het programma Erfgoed en Overheid dat is gericht op het versterken van de erfgoedzorg bij deze partijen. Ook ondertekende u op 27 mei bestuurlijke afspraken erfgoed met VNG en IPO waarin de uitgangspunten van integraal en ontwikkelingsgericht werken zijn bekrachtigd.
- Ontwerp(end onderzoek) is bij het inzetten van erfgoed in ruimtelijke ontwikkelingen cruciaal en ook van groot belang voor het creëren van nieuwe kwaliteit. Daarom wordt daar in de brief eveneens op ingegaan.
- De verschillende voorgenomen acties zijn gedekt in het bestedingsplan.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.